

GENERAAL KRAIJENHOFF BELEGERDE DE VESTING DIE HIJ ZELF VERSTERKT HAD

Keizer Napoleon en generaal Kraijenhoff in Naarden

“Heden morgen, omstreeks negen uren, hadden wij het geluk, Z.M. den Keizer en Koning binnen onze stad te ontvangen, onder algemeene toejuichingen der inwoners, het gebulder van het geschut en het gelui van klokken.” Dat schreef een inwoner van Muiden op 21 oktober 1811. Keizer Napoleon Bonaparte bezocht Muiden en Naarden in het kader van een reis door de in 1810 bij Frankrijk ingelijfde ‘provincie’ Nederland. Hij inspecteerde in 40 steden de verdedigingswerken die hij nodig achtte om een eventuele invasie van de Engelsen het hoofd te bieden. Muiden en Naarden vormden een belangrijk onderdeel van de ‘linie van Amsterdam’.

Muiden

In Muiden bezichtigde de keizer de wallen, de zeesluis, het Muiderslot en de batterijen (kanonnen) langs de Zuiderzee. Sinds 1795 waren er in Muiden ongeveer 800 Franse soldaten gelegerd, vooral ingekwartierd bij burgers, terwijl heel Muiden maar ongeveer 150 woningen telde. Het Muiderslot was op last van de keizer een wapenarsenaal geworden. Na een kort gesprek met de heren van Waterstaat verdween Napoleon met zijn

gevolg door de inmiddels verdwenen Naarderpoort naar Naarden.

Naarden

Napoleon had bevolen dat generaal Cornelis Rudolphus Theodorus Kraijenhoff (1758-1840), de architect van de verdediging, hem in Naarden zou ontmoeten. De keizer kon het heel goed vinden met Kraijenhoff, omdat deze de keizer altijd zonder angst en als gelijke tegemoet trad. De keizer wist niet dat dit gebrek aan ontzag

eigenlijk voortkwam uit de onwil van Kraijenhoff om voor Napoleon te werken. De waardering van de keizer ging zelfs zo ver, dat hij Kraijenhoff in september 1810 (in feite tegen diens wil) benoemde tot inspecteur-generaal der genie in het Franse leger. De keizer bezichtigde met Kraijenhoff de verdedigingswerken en toonde zich tevreden over de staat van de vesting, met zijn zes bastions en solide buitenwerken.

Na de bezichtiging gebruikte de keizer met zijn gevolg een lunch bij secretaris Johannes Petrus Thierens (1759-1840) in de Cattenhagestraat 8 (waar nu het Stadsarchief van Naarden is gevestigd), waaraan ook Kraijen-

■ Napoleon.

Foto: Getty Images.

■ De vesting is op de voorste toegangsweg na sinds 1814 nauwelijks veranderd. Foto: Archief Gooi- en Vechtstreek.

Zwaar geschut baatte niet: de vesting bleek inderdaad onneembaar

hoff mocht aanzitten. De keizer en de generaal spraken over de batterijen en fortificaties die de generaal had aangebracht om de toegang tot Amsterdam te verdedigen. De keizer was van oordeel dat de situatie van Amsterdam “zonder voorbeeld, bijzonder en werkelijk onoverwinnelijk” was. Na de lunch keerde de keizer met

zijn gevolg via de Diemer Zeedijk terug naar Amsterdam. Niet veel later uitte de keizer zijn waardering voor generaal Kraijenhoff door hem te benoemen tot lid van het comité der fortificatiën te Parijs en tot ridder van het Legioen van Eer.

Belegering Naarden

Twee jaar later werd Napoleon verpletterend verslagen in de Volkerenslag bij Leipzig. Bijna alle Franse bezetters verlieten Nederland, maar de commandant van Naarden, generaal Quitard de la Porte, weigerde de vesting

over te geven. Vanaf 17 november 1813 kon generaal Kraijenhoff de deugdelijkheid van de vesting van buitenaf beproeven. Hij stond aan het hoofd van het net opgerichte Nederlandse leger dat de Franse troepen in Naarden belegerde. Zwaar geschut baatte niet: de vesting bleek inderdaad onneembaar.

Binnen de vestingwallen wachtten ongeveer 2000 Franse militairen en burgers bijna een half jaar tevergeefs op de bevrijding door het Franse leger. Zelfs nadat Napoleon op 6 april 1814 troonsafstand had gedaan, bleef generaal Quitard de la Porte weigeren zich over te geven. Pas toen Napoleon op Elba gevangen zat, zag de halsstarrige generaal in dat de situatie uitzichtloos was. Op 12 mei 1814 werd op de toren van de Grote Kerk de witte vlag gehesen en was de bezetting van Naarden voorbij.

Napoleonevenementen

Het Vestingmuseum in Naarden organiseert (normaal gesproken) regelmatig evenementen gerelateerd aan Napoleon; zo is elke derde zondag van de maand Schuttersdag, waarbij de kanoniers van het museum, gekleed in uniformen van het Nederlands leger uit 1814, demonstraties verzorgen en kanonnen afvuren uit de Napoleontische tijd. Jaarlijks is er ook een grootschalige re-enactment (uitbeelding van een historische gebeurtenis), waarbij leden van de Napoleontische Associatie der Nederlanden een inkijkje geven in het soldatenleven ten tijde van de Napoleontische Oorlogen.

Eric Bor

Bronnen:

Oneindig Noord-Holland 2011, Vestingmuseum, de website ‘De Stelling van Amsterdam en de krant Courier d’Amsterdam van 23 oktober 1811

UIT DE FOTOCOLLECTIE VAN HET STREEKARCHIEF

www.gooienvechthistorisch.nl 035 207 09 99 Cattenhagestraat 8, Naarden

Groentezaak in de Marktstraat

In de groentezaak van M. van der Zwet en E. Diermen aan de Marktstraat overhandigt wethouder P.A. den Bleeker een bloemstuk ter gelegenheid van de opening van de nieuwe winkel in 1992 in Naarden-Vesting. Op de achtergrond hangt een toepasselijke poster met de tekst “Heb je tussendoor trek, dan pak je een gezonde snack”. De winkel bestaat niet meer, maar de boodschap is nog steeds actueel.

FOTO EN TEKST: GEMEENTEARCHIEF GOOISE MEREN EN HUIZEN

Generaal KRAIJENHOFF.

■ Generaal Kraijenhoff.

Foto: Fotocollectie Winthorst.